

VÁLOGATÁS A SZERZŐI JOGI SZAKÉRTŐ TESTÜLET SZAKVÉLEMÉNYEIBŐL

SZÁMÍTÓGÉPI PROGRAM JOGI VÉDELME

SZJSZT-11/2014

A megkereső járásbíróság által feltett kérdések

1. A rendelkezésre álló adatok szerint önálló, szerzői jogi védelem alá eső szellemi terméknek (szoftvernek) minősül-e a büntetőeljárásban szoftvernek tekintett függvénycsoport, illetve annak verziói?
2. Keletkezett-e a függvénycsoport és verzióinak előállításánál olyan jelentős mértékű átdolgozás, amelynek folytán a szoftver készítője a függvénycsoport átdolgozott verziójára szerzői jogot szerzett volna? Volt(ak)-e a vádirat szerinti elkövetés idején szerzői jogi jogosultja(i) a függvénycsoportnak vagy bármely, a büntetőeljárás során ismertté vált verziójának?
3. A testület álláspontja szerint a függvénycsoport felhasználására, ideértve annak átdolgozott verzióit, mely licencszerződés követése vonatkozik? A Cég1 által csatolt és állítólagosan a Cég2 termináljaira telepített „felhasználási szerződés”, vagy az eredeti, szabadon elérhető szoftverre vonatkozó, az interneten is fellelhető szerződés?
4. A szerzői jog megsértése nélkül átküldhette-e a vádlott a függvénycsoport futtatható állományát vizsgálat/forráskód felfejtése, a futó más alkalmazásokkal való ütközések kiküszöbölése céljából a Cég3-nak, figyelemmel arra, hogy
 - a továbbítás idejében a Cég2 informatikai területén tevékenykedő munkavállaló (informatikai vezető) volt a vádlott és
 - a továbbítás idején a Cég2 érdekében a Cég3 tartós megbízási szerződés alapján járt el, a rendelkezésre bocsátott szerződés szerinti titoktartási kötelezettséggel.

Az eljáró tanács szakértői véleménye

Tekintettel arra, hogy a Szerzői Jogi Szakértő Testület (SZJSZT) szervezetéről és működéséről szóló 156/1999. (XI. 3.) Korm. rendelet 8. § (1) bekezdése szerint „*a Szakértő Testület nevében az eljáró tanács a feltett kérdések és a benyújtott iratok alapján alakítja ki a szakértői véleményt, a tények megállapítására nem végez külön bizonyítást ...*”, az eljáró tanács a megkeresés, illetve a megkereséshez csatolt dokumentumok alapján hozta meg szakvéleményét.

Az eljáró tanács jelzi, hogy a Szerzői Jogi Szakértő Testület a Cég2 magánmegkeresése alapján egy ízben már állást foglalt a perbeli ügyben érintett szoftverek szerzői jogi vé-

delméről. A jelen szakvéleményét az eljáró tanács korábbi (bizalmas) szakvéleményének a figyelembevételével hozta meg.

Ad 1. Az eljáró tanács felhívja a figyelmet arra, hogy a függvénycsoport Cég1 által kezelt változatának forráskódját az eljárás során nem szerezték be, így azt nem is csatolhatták az eljáró tanács számára. A vitatott szoftverből csupán egy ún. futó („exe”) változat áll rendelkezésre, a forráskódot továbbá – az ügy iratai szerint – a kirendelt igazságügyi szakértő sem vizsgálta meg, így annak tartalmáról közvetett adatok sem állnak rendelkezésre.

A fenti körülményekből következően az eljáró tanács ezen a helyen idézni kívánja a korábbi szakvélemény alábbi megállapításait (a megbízó kérte a szakvélemény bizalmas kezelését).

Az eljáró tanács megítélése szerint olyan körülmény a jelen ügy kapcsán nem merült fel, amely miatt a (korábbi) szakvélemény megállapításait módosítani lenne szükséges. A fentiekből következően az első kérdésre az eljáró tanács szerint azt a választ kell adni, hogy a függvénycsoport szerzői jogi védelmet élvez.

Az eljáró tanács azt is megjegyzi, hogy miközben a visszafejtés (dekompiláció) útján maga a szoftver ugyan rekonstruálható, az ilyen módon létrehozott forráskódi változat azonban jellemzően nem tekinthető azonosnak a fordítás előtti változattal, mivel ehhez a kapcsolódó és a fordításhoz felhasznált függvénygyűjtemények forrására is szükség van. Ebből következik az is, hogy a futtatható (exe) állományból az nem deríthető ki, hogy a létrehozásához alkalmazott függvények honnan származnak, csak az vizsgálható, hogy közöttük van-e funkcionális egyezés vagy hasonlóság.

A fentiekből következően a jelen ügy eldöntéséhez átadott adatokból nem állapítható meg egyértelműen, hogy a korábbi szakvéleményben függvénycsoportként azonosított szoftver, illetve a jelen ügyben a Cég1 által kezeltként megjelölt függvénycsoport azonos-e. Az eljáró tanács ezen a helyen azonban hivatkozik arra, hogy korábbi szakvéleménye – az akkor átadott adatok alapján – megállapította a két szoftver azonosságát.

Ad 2. Az eljáró tanács rendelkezésére álló adatokból – ideértve az elektronikus hordozón átadott állományokat is – nem igazolható sem az átdolgozás ténye, és az sem, hogy az esetleges átdolgozás kinek volt a munkája. Az eljáró tanács számára az sem volt megállapítható, hogy a Cég1 valójában milyen verzióval és azon belül milyen konkrét forráskóddal üzemeltette a függvénycsoportot.

A függvénycsoporttal azonos funkcióval bíró szoftvert lényegében bárki előállíthat, továbbá készíthet ahhoz saját függvényeket, eljárásokat is. Ennek elsődleges oka, hogy az eredeti függvénycsoport forráskódját annak szerzője nyilvánosan hozzáférhetővé tette, a felhasználásra pedig általános engedélyt adott, amelynek a feltételeit a CPOL (Code Project Open License) elnevezésű típusengedélyben határozta meg. Az említett – polgári jogi értelemben általános szerződési feltételeknek minősülő – típusengedély az eredeti függvénycsoport szerzőségét nem érinti, miközben standard feltételek mellett és ingyenesen teszi lehetővé a

program bizonyos – de nem korlátlan – felhasználását, továbbá érintetlenül hagyja az eredeti szerző jogait. A függvénycsoport felhasználói tehát ingyenes engedéllyel hasznosíthatják a szoftvert, de a felhasználás minden szakaszában kötelesek az eredeti szerző által a CPOL keretében meghatározott feltételeket betartani. A CPOL-típusengedély egyik legfontosabb kikötése, hogy az eredeti műnek és az abból létrehozott származékos műveknek a felhasználás minden szakaszában a CPOL-engedély alatt kell maradniuk. Ebből következően ha bármely személy a művet vagy az abból készített származékos művet nem a CPOL-típusengedély alatt hasznosítaná, azzal megsértené az eredeti engedély feltételeit.

Az eljáró tanács rendelkezésére álló adatok alapján – illetve a megfelelő forráskódok hiányában – az nem állapítható meg egyértelműen, hogy a szoftver Cég1 alvállalkozójaként eljáró készítője, illetve a Cég3 részéről eljáró B. Á. olyan mértékű hozzájárulást tett volna az eredeti függvénycsoporthoz, amelynek alapján az általuk létrehozott változatot származékos műnek, ebből következően pedig az említett személyeket a függvénycsoport szerzői jogi (származékos) jogosultjainak kellene tekinteni. Ahogyan azt az eljáró tanács a korábbi szakvéleményében kifejtette, az esetek túlnyomó többségében nem a függvénycsoport újraírására van szükség, hanem arra, hogy a függvénycsoport forráskódját az egyedi körülményekhez igazodó módon fordítsák le bináris kóddá, illetve ennek során a megfelelő függvénygyűjteményeket alkalmazzák. E tevékenységek bár kifejezetten nagy szakértelmet igényelnek, önmagukban nem teszik szükségessé a program átdolgozását, ebből következően pedig nem eredményezik új (származékos) szerzői jogi jogosultság keletkezését. Bár az eljáró tanács azt nem zárja ki, hogy ilyen jogosultság keletkezhet, a rendelkezésére álló adatok alapján ez a jelen ügyben nem volt kétség nélkül megállapítható.

Ad 3. Tekintettel arra, hogy az eljáró tanács korábbi szakvéleményének kimunkálása során arra jutott, hogy a Cég1 által a Cég2 számára átadott függvénycsoport az eredeti változattal azonos, ezért válasza megadása során is ebből indul ki. Már most jelzi azonban az eljáró tanács, hogy – a CPOL-típusengedély sajátosságai miatt – az alábbi válaszával azonos eredményre vezetne az is, ha az említett Cég1-féle verzió az eredeti függvénycsoport átdolgozásának lenne tekinthető. Mindkét esetre igaz ugyanis, hogy a szerzői jogosultságokról (felhasználási jogokról) az eredeti szerzőig visszavezetett, megszakítatlan láncolat útján lehet csak rendelkezni, ezzel biztosítva az eredeti szerző jogainak érvényesülését. A láncolat későbbi pontjain álló esetleges átdolgozók nem korlátozhatják az eredeti szerző jogait, nem rendelkezhetnek továbbá olyan joggal sem, amelyet ők maguk nem szereztek meg az eredeti szerzőtől (*nemo plus iuris* elve). E tételből következik, hogy joghatályosan nem tilthatnak meg olyan cselekményeket (felhasználásokat) sem, amelyek engedélyezése épp az ő – jelen esetben ingyenes – jogszerzésük feltétele volt.

A CPOL-típusengedély sajátossága, hogy miközben ingyenesen tesz lehetővé egyes felhasználási módokat, kiköti, hogy a szoftvert és annak átdolgozott verzióit mindvégig a CPOL-engedély alatt kell megőrizni. Ebből következően a felek akkor járnak (jártak volna)

el jogszerűen, ha a függvénycsoport minden verziója mellett – legyen szó eredeti vagy átdolgozott példányról – a CPOL egy-egy példányát szerepeltetik (l. CPOL 5. pontja).

Az eljáró tanács részére átadott iratok alapján azonban a szoftver készítője, illetve a Cég1 nem a fenti magatartást tanúsította. A szoftver készítője önálló „Végfelhasználói Licencszerződést” (nyomozati iratok 167. oldal) csatolt a szoftverhez, amely nem utal a CPOL-re, továbbá nem utal az eredeti szerzőre sem. Az eljáró tanács felhívja a figyelmet a nyomozás befejezése után keletkezett iratok mellékleteként a vádlott által csatolt, a szoftver készítője és Sz. Sz. között 2008 áprilisában folytatott elektronikus levelezésre. E levelezésből nyilvánvaló, hogy a szoftver készítője a végfelhasználói licencszerződést lényegében véletlenszerűen találta, és anélkül alkalmazta, hogy egyébként a szoftver jogi státusát alaposan elemezte volna a szerződésminta alkalmazását megelőzően.

A szoftver készítője és a Cég1 a szoftver felhasználásáról 2008 májusában szerződésben állapodott meg. E szerződés a szoftver szerzőjeként a szoftver készítőjét jelölte meg, a felhasználás feltételei között a CPOL-re, illetve az eredeti szerzőre nem utal.

A Cég1 és a Cég2 között 2009. október elsején kötött „Hardver karbantartási szerződés” elnevezésű okirat részben ugyancsak a függvénycsoport felhasználási szerződésének tekinthető, amely ugyanakkor a fentiekhez hasonlóan nem utal a CPOL létre, ahhoz képest önálló szerzői jogi feltételeket állapít meg.

Az eljáró tanács álláspontja az, hogy a függvénycsoport felhasználására az eredeti, szabadon elérhető szoftverre vonatkozó, az interneten is fellelhető CPOL-szerződés feltételeit kellett volna alkalmazni. Az eljáró tanács azt is megállapítja, hogy a szoftver készítője és a Cég1 jogszerzésük korlátait túllépték akkor, amikor a függvénycsoport mellett nem szerepeltették a CPOL-típusengedély példányát, hanem ahelyett a CPOL-engedélyhez képest szűkebb tartalmú, önálló felhasználási feltételeket határoztak meg.

Ad 4. Az eljáró tanács megítélése szerint a vádlott nem sértette meg a szerzői jog szabályait akkor, amikor a függvénycsoportot vizsgálat, illetve más alkalmazásokkal való ütközések kiküszöbölése céljából a Cég3-nak megküldte.

Az eljáró tanács ezen a helyen ismételtlen emlékeztet arra, hogy megítélése szerint a szoftver használatára a CPOL-típusengedélyt kellett (kellett volna) alkalmaznia, a feleknek ezért az eljáró tanács a kérdés megválaszolásakor elsősorban a CPOL-típusengedély szövegéből indult ki. A CPOL 3a. pontja kimondja, hogy a művet saját alkalmazása során bárki használhatja, 3d. pontja pedig arról rendelkezik, hogy ugyancsak bárki jogosult a mű forráskódját vagy futtatható állományát terjeszteni. A CPOL-típusengedély tehát kifejezetten lehetővé teszi az alá tartozó szoftver többszörözését, terjesztését, átdolgozását.

Dr. Novák Tamás, a tanács elnöke
Dr. Békés Gergely, a tanács előadó tagja
Mamuzsics Gábor, a tanács szavazó tagja

GYÁRTÁSI ÉS TELEPÍTÉSI SEGÉDLET

SZJSZT-22/2014

A megkereső járásbíróóság kérdései

1. Megfelel-e a sértett által készített és a vádlottnak átadott, jelen eljárás tárgyát képező tervdokumentáció (gyártási és telepítési segédlet műszaki leírásokkal) a szerzői mű kriptériumainak, ennél fogva megilleti-e szerzői jogi védelem a sértettet?
2. Ha a hivatkozott gyártási és telepítési segédlet nem minősül szerzői műnek, ennek okait a tisztelt testület részletezze!
3. Egyezőség mutatkozik-e a sértett által előzetes felméréseket követően készített, az utcák és az intézmények „kitáblázására” vonatkozó gyártási és telepítési segédlet és a kft. birtokába jutott azon dokumentáció között, amely alapján a kft. a konkrét kivitelezést el is végezte?
4. Egyezőség van-e a két dokumentáció, valamint az arculati kézikönyvben szereplő irányjelölő táblarendszerekben (táblák száma, feliratozásuk, nyilazásuk, táblapanelek kialakítása stb.)?
5. Az „anyagok” közötti különbségek ott és úgy érhetők-e tetten, ahogy azt a sértett kifejtette a bírósági tárgyalásokon?
6. Ha bebizonyosodik, hogy a vádlott a sértett által készített gyártási és telepítési segédletet jogosulatlanul felhasználta, akkor
 - a) ezzel a sértettnek okozott-e vagyoni hátrányt;
 - b) ha okozott, az mekkora összeget tesz ki, és miből tevődik össze (a vagyoni hátrány kimunkálásának szempontjait a tisztelt testület részletezze);
 - c) ha a vagyoni hátrány összege forintban pontosan nem határozható meg, úgy mennyi az a legkevesebb vagyoni hátrány (kár, elmaradt haszon stb.), ami a sértettet érte a vádlott magatartása folytán?
7. Igényelt-e különleges szakértelmet vagy jártasságot a gyártási és telepítési segédlet elkészítése, s ha igen, mi miatt?

A megbízáshoz csatolt iratok

A megbízáshoz a teljes büntetőeljárás dokumentációja csatolásra került. A jelen ügy megítélés szempontjából releváns iratok az alábbiak:

1. arculati kézikönyv,
2. kiviteli látványterv,
3. a sértett feljelentő által csatolt iratok I. kötet,
4. a sértett feljelentő által csatolt iratok II. kötet,
5. a sértett által csatolt iratok 2013. szeptember 19-én.

Az eljáró tanács szakvéleménye

Általános feltételek

A szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény (a továbbiakban: Szt.) 1. §-ában meghatározza a szerzői oltalmi kört, amely az irodalmi, tudományos és művészeti alkotásokra terjed ki. Az 1. § (2) bekezdése részletes felsorolást tartalmaz a védett alkotásokról, azonban az itt meghatározott lista nem minősül teljes körűnek. Oltalmat élvezhet tehát más – itt nevesítésre nem kerülő – alkotás is, feltéve, hogy a szerző szellemi tevékenységéből fakadó egyéni, eredeti jellegű. A védelem nem függ mennyiségi, minőségi, esztétikai jellemzőktől vagy az alkotás színvonalára vonatkozó értékítélettől.

A „gyártási és telepítési segédlet” mint műtípus nem kerül nevesítésre az 1. § (2) bekezdésében, azonban ettől függetlenül – tekintve, hogy maga a törvény is tágan értelmezi az alkotások körét – oltalom alatt állhat, feltéve, hogy a további – törvényben nevesített – feltételeknek megfelel (l. az SZJSZT-27/2000, SZJSZT-26/2004, SZJSZT-1/2005, SZJSZT-32/2010 szakvéleményben kifejtetteket).

Az egyéni, eredeti jelleg

A csatolt – gyártási és telepítési segédletként, valamint arculati kézikönyvként megjelölt – dokumentumok jellemzően a következő részekből állnak:

- fényképeket tartalmazó oldalak,
- tartalomjegyzék,
- impresszum,
- a jelölt úti célok megnevezése,
- az egyes táblaszerkezetek feliratozása,
- ár kalkuláció,
- településtérképek,
- az egyes településeken található épületek bemutatása fényképpel és szöveggel („épület-bemutató tábla”),
- palmettamotívum.

Ezek vizsgálatára – az egyéni, eredeti jelleg vonatkozásában – egyesével térünk ki.

Fényképek

Fotóművészeti alkotások esetében az egyéni, eredeti jelleg alapvető kritériuma, hogy „a produktumban az egyéni jelleg valamely minimuma megnyilvánuljon: tehát, hogy ne legyen teljesen meghatározva a körülmények vagy az alkalmazott eszközök által; legyen legalább

minimális tere a különböző megoldások közötti emberi választásnak, továbbá hogy ne egy meglévő alkotás szolgál másolásáról legyen szó.”¹

Fontos kitérni arra, hogy a fotóalkotásokon fennálló védelem csak és kizárólag a fotóalkotások további felhasználásával kapcsolatosan keletkeztet jogosultságot.

A benyújtott felvételek vonatkozásában – a sértett feljelentő által csatolt I. kötetben szereplő telepítési segédletek esetében – feltételezhető, hogy ezek a felméréskor készített felvételek, amelyek digitális technológiával látványtervekként kerültek kiegészítésre, oly módon, hogy az új táblák bemutatását szolgálják. A képek vonatkozásában az egyéni, eredeti jelleg megállapítható, azonban, hogy ilyen felvételeket az arculati kézikönyv nem tartalmaz, így ezen művek esetében a rendelkezésre álló adatok alapján a felhasználási cselekmény megvalósulása (pl. többszörözés, terjesztés) nem állapítható meg.

(Szerzői jogi értelemben a gyártási segédlet harmadik fél részére történő bemutatása azt követően, hogy az adott mű nyilvánosságra hozatala már megtörtént, nem releváns cselekmény. Jelen esetben nyilvánosságra hozatalnak minősült a munkaanyag átadása a vádlott részére.)

A látványtervekkel kapcsolatosan az SZJSZT korábbi döntésében kimondja: „Maga a látványtervezés számos kötöttséget tartalmaz, amelyek igen szűk körre korlátozzák a tervező egyéni-eredeti gondolatának kibontását, de alapvetően nem lehetetlenítik el azt.”²

Nem vitatja az eljáró tanács, hogy a dokumentáció előállítására hosszadalmas és alapos munkát igénylő volt, azonban pusztán azért, mert a segédlet fényképes mellékletet tartalmaz, még ötletnek minősül, amely az Szjt. 1. § (6) bekezdése értelmében nem lehet tárgya a szerzői jogi védelemnek.³ Ha a gyártási segédlet „mintájára” valaki más is készít fényképeket, és azokon szintén grafikai eszközökkel megjeleníti a táblákat, még nem követ el jogsértést. A jogsértés akkor valósulna meg, ha az eredeti fájlokat (képeket) használná fel ehhez, és ezeket módosítaná (pl. átszínezné).

A dokumentumok összehasonlítása során azonban nem talált az eljáró tanács olyan fényképet, amely – akár módosítva – ismétlődött volna a vitatott anyagban.

Tartalomjegyzék és impresszum

A tartalomjegyzék és az impresszum sem tartalmát, sem formáját tekintve nem hordoz egyéni, eredeti jelleget.

A jelölt úti célok megnevezése

Az SZJSZT egy korábbi döntésében⁴ idézi a bírói gyakorlatot, amelynek értelmében „Ismert adatoknak, meglévő anyagoknak a feldolgozása is védelem alatt álló mű, ha ebben egyéni

¹ SZJSZT-24/2004: A fotóművészeti alkotások szerzői jogi védelmének feltételei.

² SZJSZT-23/2010: Konstruktív tervek, gyártmánytervek és látványtervek szerzői jogi megítélése.

³ Lásd még: SZJSZT-41/2004: Azonos ötlet megjelenése különböző alkotásokban.

⁴ SZJSZT-27/2000: Tanulmány szerzői jogi védelme.

tevékenység nyilvánul meg, és az újszerűség bélyegét viseli magán (Kúria, P.I. 3581/1934)”. A fentiek alapján pusztán az a tény, hogy a vizsgált leírás ismert elemeket tartalmaz, még nem zárna ki az oltalom köréből a segédletet.

Azonban sem az utcanevék ábécérendben való felsorolása, sem az úti célok csoportosítása nem tartalmaz olyan egyéni, eredeti jelleget, amely a szerzői jogi védelmet megalapozhatná. Az egyes településbejárások alkalmával hozott döntés (hová és milyen felirat kerüljön) szintén nem minősül jogi védelemre méltó alkotásnak.

Az egyes táblaszerkezetek feliratozása

A Szerzői Jogi Szakértő Testület egyik korábbi véleményében az alábbiakra mutat rá: „kétségtelen, hogy a gondolatok korlátozott kifejezhetősége mellett is marad tér a szakértő szellemi tevékenységéből eredő személyes eredetiség kifejezésére. Ott húzódik a – csak esetenként megállapítható – határ a szerzői mű és a szellemi tevékenységet tükröző, de a szükséges eredetiséggel nem bíró teljesítmény között, ahol a kérdéses szakterület szabályai által megkövetelt, kötött ábrázolásmód és szakkifejezések használata a belső és a külső formát, vagy a szükségszerűség, az általában elfogadott, bevett elemek, illetve a cél a tartalmat és ennek nyomán annak formába öntését úgy beszűkítik, hogy nem marad lehetőség az egyéni-eredeti jelleg kibontakoztatására.”⁵

Az egyes táblák esetében feltüntetett „Rendszeradatok”, tehát: „feliratozás, panelméret, oszlopméret, egyedi fejléc, panelek száma”, mind olyan technikai paraméterek, amelyek egy utcanévtábla elhelyezése esetében szükségszerűek. A táblák pontos méretezése, elhelyezési rendjének kialakítása bár szellemi teljesítmény, az eljáró tanács véleménye szerint szerzői jogi szempontból szintén nem tükröz olyan egyéni-eredeti jelleget, amelyet szerzői jogi szempontból értékelni lehetne. Ismételten kívánja hangsúlyozni az eljáró tanács, hogy a dokumentáció összeállítása komoly teljesítmény, azonban csak más jogterületen (pl. versenyjog, polgári jog) értékelhető, mivel szerzői jogi alkotás ennek során nem valósult meg.

Árkalkuláció

Az árkalkuláció esetében egy olyan – matematikai műveleteken alapuló – kimutatásról beszélünk, amely a kivitelezés során felhasználásra kerülő táblák elemeinek a díját tartalmazza, s mint ilyen nem áll szerzői jogi oltalom alatt.

Az egyes tételek, a piaci folyamatok, anyagárak stb. ismerete mind fontos adat, azonban ezek összeállítása sem éri el az oltalomhoz szükséges egyéni, eredeti jelleget.

⁵ SZJSZT-27/2001: Szakvélemény szerzői jogi védelme, a szerzői jogok gyakorlása.

Településtérképek

Az eljáró tanács megállapította, hogy az egyes dokumentációkban szerepeltetett térképes anyagok különbözőek, átdolgozás eredményeként születtek, eredetiségük e téren nem áll fenn. Az ötlet, hogy a térképeken a táblák helye megjelölésre kerüljön, nem áll oltalom alatt.

Az egyes településeken található épületek bemutatása fényképpel és szöveggel („épület bemutató tábla”).

A kézikönyv címodalán, illetve végén található tartalmak szintén szerzői művek, azonban ezek sem kerültek az eredeti gyártási segédletben feltüntetésre.

Palmettamotívum

Szerzői jogi szempontból fontos az egyes táblákon (és a gyártási segédlethez tartozó látványtervekben is) feltüntetett palmettamotívum, amely a rendelkezésre álló adatok szerint egy jelképkutató alkotása. A kézikönyv első néhány oldala tartalmazza a jelkép kidolgozásának menetét. Ez a motívum – bár közkincsnek minősülő alapokra épül – egyéni és eredeti alkotásnak mondható. A tervdokumentáció ezen eleme oltalom alatt áll, amennyiben ennek felhasználási jogát a tábla gyártói nem szerezték meg, a jogsértés megvalósul. Erre azonban az eljárás anyagban utalást nem talált az eljáró tanács.

Allásfoglalás az egyes kérdésekben

1. *Megfelel-e a sértett által készített és a vádlottnak átadott, jelen eljárás tárgyát képező tervdokumentáció (gyártási és telepítési segédlet műszaki leírásokkal) a szerzői mű kritériumainak, ennél fogva megilleti-e szerzői jogi védelem a sértettet?*

Az eljáró tanács véleménye szerint a sértett által készített és a vádlottnak átadott, az eljárás tárgyát képező tervdokumentáció (gyártási és telepítési segédlet, műszaki leírásokkal) a szerzői mű kritériumainak – a palmettamotívum és a látványterv kivételével – nem felel meg. A sértettet (pontosabban a szerzői jogi törvény értelmében valójában az általa képviselt céget, aki mint munkáltató a látványterveket készítő grafikust foglalkoztatta) ennél fogva szerzői jogi védelem csak ezen tételek vonatkozásában illeti meg. A módosított fényképeket tartalmazó látványterv azonban az eljáró tanács ismeretei szerint nem került felhasználásra.

A gyártási és telepítési segédlet c. dokumentum azon elemek vonatkozásában, amelyek az arculati kézikönyvben ismétlődnek (táblakiosztás, adatok) – tekintettel arra, hogy azok a körülmények által meghatározottak, a szerző részéről egyéni, eredeti jellegű tevékenységet nem vagy csak nagyon csekély mértékben tartalmaznak – összességében nem minősül szerzői műnek, így védelem alatt sem áll.

2. *Ha a hivatkozott gyártási és telepítési segédlet nem minősül szerzői műnek, ennek okait a tisztelt testület részletezze!*

Döntését a testület az előzőekben kifejtve részletezte.

3. *Egyezőség mutatkozik-e a sértett által előzetes felméréseket követően készített, az utcák és az intézmények „kitáblázására” vonatkozó gyártási és telepítési segédlet és a kft. birtokába jutott azon dokumentáció között, amely alapján a kft. a konkrét kivitelezést el is végezte?*

4. *Egyezőség van-e a két dokumentáció, valamint az arculati kézikönyvben szereplő irányjelölő táblarendszerekben (táblák száma, feliratozásuk, nyilazásuk, táblapanelek kialakítása stb.)? Tartalmi egyezőség mutatkozik, ez azonban a szerzői jog szempontjából nem releváns.*

5. *Az „anyagok” közötti különbségek ott és úgy érhetők-e tetten, ahogy azt a sértett kifejtette a bírósági tárgyalásokon?*

A sértett által előadott „egyedi” ismertetőjegyek ötletnek minősülnek. Ezen ötletek másolása sokkal inkább a versenyjog területére, illetve a polgári jog területére tartozó cselekmény, mintsem a szerzői jogéra. A műszaki leírások – pont a meghatározott keretek okán – nagyon ritkán tartalmaznak olyan egyéni, eredeti jelleget, amely alkotássá teszi őket. Sem a garanciaidő, sem a ragasztó minősége, sem a tábla alapanyaga nem tartozik szerzői oltalom alá. Ezek az adatok az eljáró testület álláspontja szerint know-how-nak minősülnek, így nem tartoznak a szerzői jogi törvény hatálya alá.

Tekintettel arra, hogy az eredeti anyagban szereplő hibák ismétlődtek, az megállapítható, hogy a dokumentáció mint kiindulóanyag felhasználásra került, azonban azok az információk, melyeket az arculati kézikönyv átvett, nem élveznek szerzői jogi oltalmat.

Az eltérések, melyeket a sértett említ, pont azt mutatják, hogy nem került egy az egyben másolásra az eredeti terv, hanem abból ötleteket, elgondolásokat, megoldásokat merített az anyag összeállítója. E helyen kívánja az eljáró tanács megjegyezni, hogy a sértett által gyártott táblák több településen is fellelhetőek voltak már az arculati kézikönyv megalkotásakor, így azokat bárki megismerhette, és azok elemeit (amennyiben nem egyéniek) felhasználhatta.

6. *Ha bebizonyosodik, hogy a vádlott a sértett által készített gyártási és telepítési segédletet jogosulatlanul felhasználta, akkor*

a) *ezzel a sértettnek okozott-e vagyoni hátrányt?*

b) *ha okozott, az mekkora összeget tesz ki, és miből tevődik össze (a vagyoni hátrány ki-munkálásának szempontjait a testület részletezze);*

c) *ha a vagyoni hátrány összege forintban pontosan nem határozható meg, úgy mennyi az a legkevesebb vagyoni hátrány (kár, elmaradt haszon stb.), ami a sértettet érte a vádlott magatartása folytán?*

Szerzői jogi értelemben véve jogosulatlan felhasználás nem történt (feltéve, hogy a palmettamotívum felett nem a sértett volt rendelkezni jogosult). Ezért az eljáró tanács a vagyoni kár megállapítására vonatkozó kérdésekre a válaszokat mellőzte.

7. *Igényelt-e különleges szakértelmet vagy jártasságot a gyártási és telepítési segédlet elkészítése, s ha igen, mi miatt?*

A gyártási és telepítési segédlet elkészítése esetében természetesen sokat segíthet a többéves rutin és táblatervezői tapasztalat. A gyártási és telepítési segédlet elkészítése, a táblák fotóátdolgozással készült látványtervei grafikus szakértelmet igényelnek. A rendelkezésre álló információ alapján azonban a vádlott ezeket a képeket nem használta fel.

Szakértelmet igényel továbbá a motívum tervezése, azonban a rendelkezésre álló iratok szerint e kérdés eldöntése nem része az eljárásnak. Az alapötlet, mely szerint a motívummal ellátott táblák szebbek, egységes arculatot teremtenek, szintén nem minősül szerzői jogi értelemben oltalomképesnek. Más, a szellemi alkotások védelmére vonatkozó jogszabályok alkalmazása során azonban ezek a tények relevánsak lehetnek.

8. *Az eljáró tanács valamennyi fontosnak tartott megjegyzése a kérdésekre adott válaszoknál szerepel.*

*Dr. Koltay Krisztina, a tanács elnöke
Dr. Dudás Ágnes, a tanács előadó tagja
Sára Ernő, a tanács szavazó tagja*

* * *

AKCIÓTERÜLETI TERV FELHASZNÁLÁSA

SZJSZT-18/2015

A törvényszék által feltett kérdések

A szakértő feladata, hogy a rendelkezésére bocsátott adatok alapján az alábbi kérdésekre részletesen, kellően megindokolva válaszoljon.

1. A fentiekben részletezett tényállással összhangban, a rendelkezésre bocsátott irat alapján szíveskedjen megállapítani, hogy a felperes szerzői művét, nevezetesen a felperes által 2009 őszén megalkotott EAT-ot, majd a 2009. december és 2010 áprilisa között kiegészített művet, a VAT-ot mint szerzői jogi védelemben részesülő szellemi alkotást az alperes milyen mértékben és milyen módon használta fel!

2. A fentiek megállapítása után szíveskedjen nyilatkozni és a nyilatkozatát szakmai adatokkal alátámasztani, hogy a megállapítandó felhasználási mérték és mód esetében a szakmában milyen a szokásos szerzői jogdíj összege!

A törvényszék felhívta a Szerzői Jogi Szakértő Testületet, hogy válaszoljon a felperes 5. számú, az alperes 6. számú beadványában feltett, a szakértőhöz intézett kérdésekre is.

A felperes által feltett kérdések

1. A mind a törvényszék, mind az ítéletábra által megállapítottak szerint nem vitás a felek között, hogy az alperes felhasználta és sajátjaként értékesítette a felperes szellemi alkotását.
A felhasználó alperes a felperes szerzői jog által védett alkotását használta-e fel azzal, hogy a felperes városépítészeti együttesre vonatkozó terveit beépítette a saját anyagába, és azt sajátjaként értékesítette megrendelőjének?
2. *A SZJSZT állapítsa meg a benyújtott pályázat alapján, hogy annak mekkora arányát képviseli a szellemi alkotásnak minősülő rész, s hogy a felperes anyagának teljes felhasználása mekkora arányt képvisel a pályázatban?*
3. Az alperes a periratok szerint a megrendelőtől 51 000 000 Ft sikerdíjat vett fel a munkadíjon felül, amelyből a felperes az Szt. 94. §-a (1) bekezdésének e) pontja alapján összesen 13 943 856 Ft-ot + annak középárányos kamatait, valamint az EAT és a VAT felhasználási jogaiért összesen 3 000 000,- Ft-ot és annak középárányos kamatait követeli részére megfizetni az alperes gazdagodásának levonása és számára megtörténő visszavonása (kifizetése) jogcímén.
Az iratanyag alapján a tisztelt SZJSZT szerint az alperesi gazdagodás mértékével arányban álló-e a felperes követelése?
4. Az SZJSZT gyakorlati tapasztalatai szerint az alperes jogszerű eljárása esetén a bírósági iratok között elfekvő, az írásbeli egyezkedés során rögzített és a keresetben követelt felperesi összegek és azok végösszege megfelel-e a szakmában megállapítható felhasználási módokra is figyelemmel kialakult szokásos díjaknak?
Ezek a díjak, amelyek jogszerű felhasználás esetén kerültek volna kifizetésre az alperes részéről a felperes számára, a felhasználás tényleges terjedelme és annak módja tekintetében alacsonyak, megfelelőek vagy eltúlzottak voltak?
5. *Amennyiben a pályázat nem nyert volna, az alperesi felhasználás ellenértékére a felperes igényt tarthatna-e, azaz ebben az esetben is járt volna-e díjazás a felperesnek az alperestől?*
6. *A felperes által kimunkált városépítészeti együttes tervének elkészítése az elvégzett hatástanulmányokkal együttesen reálisan mennyi időt vesz igénybe, ahhoz milyen végzettségű szakemberek közreműködésére van szükség?*

Az alperes által feltett kérdések

1. Jelölje meg a tisztelt Szerzői Jogi Szakértő Testület, hogy a pályázat benyújtása idején (2010. május) mekkora összeg volt a piacon a per tárgyát képező EAT – tartalmát és terjedelmét figyelembe véve – elkészítésének vállalkozó díja!
2. Igaz-e az az állítás, hogy az EAT költsége a pályázati kiírás szerint elszámolható költség?
3. Igaz-e, hogy elszámolni csak olyan előkészítő tanulmányt lehet, amelynek szerzői jogával a kedvezményezett (projektgazda) rendelkezik?
4. Elszámolták-e költségként?
5. Felhasználta-e a felperes az EAT elkészítéséhez az alperes által elkészített integrált városfejlesztési stratégiát?
6. Ha felhasználta a felperes az integrált városfejlesztési stratégiát, akkor azt milyen mértékben tette?
7. A pályázati útmutató E. Kiválasztási kritériumok c. fejezetében foglaltak alapján kérjük megállapítani, hogy mennyiben/hány százalékban tudható be a pályázat nyertessége a felperes által készített EAT-nak?

A megkereséshez csatolt melléletek

A Szerzői Jogi Szakértő Testület szervezetéről és működéséről szóló 156/1999. (XI. 3.) Korm. rendelet 8. §-ának (1) bekezdése szerint az SZJSZT nevében az eljáró tanács a feltett kérdések és a benyújtott iratok alapján alakítja ki a szakértői véleményt, a tények megállapítására nem végez külön bizonyítást, nem tart helyszíni szemlét, és nem idézhető.

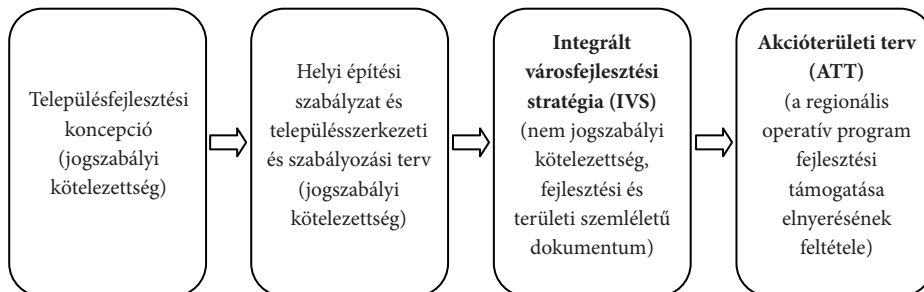
A törvényszék a megkereséshez csatolta a polgári ügy aktáját, amely tartalmazza a felek eddigi peres előadásait és csatolt okirati bizonyítékait.

Az eljáró tanács az iratok áttekintésekor egy 2010. májusi keltezésű EAT-ot talált. Mivel a dokumentumok alapján a pályázat leadási határideje 2010. május 10-e volt, ezért az eljáró tanács ezt tekintette egyben VAT-nak is.

Előzetes megállapítások

Az eljáró tanács a törvényszék és a felek által feltett kérdések megválaszolhatósága érdekében szükségesnek tartja megvizsgálni, hogy a szakértői tevékenység tárgyát képező dokumentum állhat-e, és ha igen, mekkora mértékben szerzői jogi védelem alatt. Ezen előkérdés után lehet a felhasználás és az esetleges vagyoni hátrány mértékét meghatározni.

1.1. Az akcióterületi tervek (ATT) létrehozásának fázisait, valamint az ATT-t megelőző dokumentumok közötti kapcsolatot rövid ismertetése:⁶

1.2. A *településfejlesztési koncepció* olyan dokumentáció, amelynek elkészítése jogszabály alapján a települési önkormányzatok kötelező feladata. E koncepció célja, hogy integrálja a település folyamatos működésének, fejlesztésének feltételeit, továbbá feladata, hogy komplex módon meghatározza a település jövőképét. Ez a dokumentáció tartalmaz konkrét tervrajzokat és számításokat is.

Ugyancsak jogszabályon alapuló kötelezettsége a települési önkormányzatnak, hogy önkormányzati rendeletet alkosson a helyi építési szabályzatról és szabályozási tervről, valamint határozatban szabályozza a településszerkezeti tervet. Ez a dokumentáció is tartalmaz konkrét tervrajzokat és számításokat.

1.3. Az *integrált városfejlesztési stratégia (IVS)* egy fejlesztési szemléletű középtávú program, amelynek célja a városokban a területi alapú, területi szemléletű tervezés megszilárdítása, a városrészeire vonatkozó célok kitűzése, és azok középtávon való érvényesítése.

„Középtávon az integrált városfejlesztési stratégia a város összes fejlesztésének meghatározójává, referenciapontjává válik. ... Az IVS egyik fő célja, hogy az egyes városrészekben kijelölje a támogatással, vagy a támogatás nélkül megvalósuló fejlesztendő akcióterületeket. Az integrált városfejlesztési stratégia nem jogszabályi kötelezettség, hanem egy hiánypótló dokumentum, mely megteremti a településfejlesztési koncepció célkitűzései, és a támogatási forrás orientált akcióterületi terv közötti átmenetet. Ugyanakkor legitim dokumentum, az integrált városfejlesztési stratégiát az önkormányzat képviselő-testülete hagyja jóvá határozati formában. **Az IVS elkészítését ösztönzi az Európai Unió, elkészítése feltétele a városrehabilitációs uniós támogatások elnyerésének** – (kiemelés a tanácstól). Az IVS tartalmi és módszertani követel-

⁶ Városrehabilitáció 2007–2013-ban – Kézikönyv a városok számára. Önkormányzati és Területfejlesztési Minisztérium Területfejlesztési és Építésügyi Szakállamtitkárság, Budapest, 2007. október 5., p. 23. A továbbiakban: kézikönyv (2007).

*ményrendszerét az Önkormányzati és Területfejlesztési Minisztérium és a Nemzeti Fejlesztési Ügynökség közösen határozza meg.*⁷

1.4. Ily módon az előbb említett dokumentumok fontos alaplokumentumai az *akcióterületi terv (ATT)* elkészítésének, amely lényegében az ezekben a dokumentumokban foglalt elképzelések összehangolt megvalósítási terve. „Az *akcióterületi terv tehát a kijelölt városfejlesztési akcióterületen a városi önkormányzat irányításával és ellenőrzésével végrehajtásra kerülő városfejlesztési akció terve, amely a megvalósítás komplex (városrendezési, műszaki, pénzügyi) forgatókönyveként szolgál az önkormányzat számára.*”⁸

Az ATT-t az önkormányzat képviselő-testülete (közgyűlése) hagyja jóvá, ami ezzel a jóváhagyással válik a megvalósítás alapjává. Az ATT-t előzetes akcióterületi tervként (*EAT*) terjesztik a testület elé, és a képviselő-testület jóváhagyásával, az esetlegesen felmerülő módosítások elvégzése után válik végleges akcióterületi tervvé (*VAT*).

1.5. Az ATT – nevével ellentétben – nem sorolható be kizárólagosan a szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény (a továbbiakban: Szjt.) 1. §-ának (2) bekezdésében példálózóan felsorolt valamely műtípusba. Az ATT olyan dokumentáció, amelyet elsősorban korábban létrehozott és szerzői jogi védelem alatt nem álló dokumentumokra alapoznak, továbbá meghatározott módszertan szerint összegyűjtött, átvett és elrendezett adatokat, képeket, táblázatokat tartalmaz. Az ATT egyes tartalmi elemeit, felépítését, elkészítési módszertanát a minisztérium által kiadott kézikönyv (2009)⁹ közel 40 oldalon, a pályázati kiírás részeként elérhető Útmutató az akcióterületi terv készítéséhez c. dokumentum további 46 oldalon tartalmazza. Az *EAT* tartalmazza mindazon források felsorolását (KSH, tulajdoni lapok, a kerület digitális alaptérképe stb.), amelyeket annak elkészítése során felhasználtak (*EAT* 195. oldal).

1.6. A felperes által csatolt, az önkormányzat és a felperes között 2009. június 3. napján kelt vállalkozási szerződés 3. pontja szerint a vállalkozó által elkészítendő munkarészek „... az *Önkormányzati és Területfejlesztési Minisztérium és a Közép-magyarországi Operációs Program pályázatokhoz előírt tartalomjegyzék szerint*” készülnek.

A hivatkozott szerződés 6. pontja szerint a vállalkozó által elvállalt tevékenység SZJ-száma: 74.90, ami a 2008. január 1-jétől érvényes TEÁOR '08 (Gazdasági tevékenységek egységes ágazati osztályozási rendszere) szerint máshová nem sorolt egyéb szakmai, tudományos, műszaki tevékenységet jelent.

⁷ I. m. (6), p. 24.

⁸ I. m. (6), p. 24.

⁹ Városfejlesztési Kézikönyv. Második, javított kiadás. Nemzeti Fejlesztési és Gazdasági Minisztérium Területfejlesztési és Építésügyért felelős Szakállamtitkárság, 2009. január 28., p. 59–97. A továbbiakban: kézikönyv (2009): http://www.terport.hu/webfm_send/3989.

A KSH tájékoztatója szerint „ebbe a szakágazatba az általában üzleti ügyfelek számára nyújtott szolgáltatások széles köre tartozik. Azok a tevékenységek tartoznak ide, amelyek gyakorlásához magas szintű szakmai, tudományos, illetve műszaki ismeretre van szükség, a folyó napi, általában rövid időtartamú szokványos üzleti tevékenység azonban nem tartozik ide.

Ebbe a szakágazatba tartozik: ...

- az egyéb műszaki tanácsadás
- az egyéb, nem műszaki, nem építészmérnöki, nem üzletviteli tanácsadás
- építési költségvetés készítése, ellenőrzése

...

Idetartozik továbbá a műszaki, gazdasági és más szakmai könyv, kézikönyv, dokumentum stb. megírása a szerzői jogvédelemben részesülők kivételével.

Nem ebbe a szakágazatba tartozik:

...

- az építészmérnöki, mérnöki tevékenység lásd: 711 ...
- az író egyéni tevékenysége bármely témában, beleértve a regényírást és a szakmai kiadványok elkészítését, lásd 9003”¹⁰ (kiemelés a tanácstól).

E két szerződési pontból egyrészt arra lehet következtetni, hogy a felek tudatában voltak annak, hogy a szerződés tárgya egy pályázati anyaghoz készül, másrészt, hogy a vállalt tevékenység ellátásához bár „magas szintű szakmai, tudományos, illetve műszaki ismeretre van szükség”, nem szerzői alkotótevékenység, így a tevékenység eredménye nem szerzői mű.

Ha azonban az EAT tartalmazna is olyan részeket, amelyek szerzői jogi védelem alatt állnak, akkor a megrendelő önkormányzat a pályázat előkészítéséhez, illetve benyújtásához felhasználhatta az EAT-ot, illetve a VAT-ot. Az Sztj. 43. §-ának (5) bekezdése szerint ugyanis ha a szerződés nem jelöli meg azokat a felhasználási módokat, amelyekre az engedély vonatkozik, illetve nem határozza meg a felhasználás megengedett mértékét, az engedély a szerződés céljának megvalósításához elengedhetetlenül szükséges felhasználási módra és mértékre korlátozódik. A hivatkozott szerződés pedig egyértelművé teszi, hogy mi a tevékenység megrendelésének célja, továbbá a szakmai szokások szerint egy ATT más célra nem igazán használható fel.

Az eljáró tanács álláspontja szerint az EAT nem tartalmaz olyan építészmérnöki tevékenységet, amely miatt indokolt lenne a Magyar Építész Kamara ajánlott díjszabásának akár csak iránymutató alkalmazása is.

¹⁰ https://www.ksh.hu/docs/osztalyozasok/teor/teor_tartalom_2015_05.pdf – az adott pont 2009 óta érdemben nem változott.

1.7. Az EAT szerzőjének¹¹ mozgástere rendkívül szűk abban, hogy az Sztj. 1. §-ának (3) bekezdésében meghatározott, a szerző szellemi tevékenységéből fakadó egyéni, eredeti jellegű művet hozzon létre az EAT keretében. Mindezek alapján az eljáró tanács álláspontja szerint az EAT nem, vagy legfeljebb elhanyagolható része (~10%-a) állhat szerzői jogi védelem alatt.

Az EAT-ban szereplő adatok azonban önmagukban nem állhatnak szerzői jogi védelem alatt, azok felhasználása/átvétele nem érinti a szerző engedélyezési jogát. A copyrightjel (©) feltüntetése egy dokumentumon önmagában nem eredményezi azt, hogy az részben vagy egészben szerzői jogi védelemben részesül.

1.8. Az elsőfokú bíróság ítélete és az ítéletábra végzése is tényként kezeli azt, hogy a felperes által létrehozott EAT és VAT önálló szerzői jogi védelemben részesülő művek. Ezzel szemben az eljáró szakértői tanács más álláspontra helyezkedett, és a fentiekben kifejtett érvek alapján egyiket sem tekinti szerzői jogi alkotásnak.

Utal a szakértői tanács a Pp. 163. § (2) bekezdésére, amely szerint a bíróság „valónak fogadhat el tényeket” mindkét fél egyező előadása folytán – ha azok tekintetében kételye nem merül fel. A jelen esetben a tanács álláspontja szerint nem valós az az állítás, hogy a felperes által elkészített EAT/VAT szerzői oltalom alatt álló műnek minősül, ezért javasolja a törvényszéknek korábbi álláspontjának felülvizsgálatát.

2.1. Az Sztj. 1. §-ának (4) bekezdése szerint nem tartoznak e törvény védelme alá a jogszabályok, az állami irányítás egyéb jogi eszközei, a bírósági vagy hatósági határozatok, a hatósági vagy más hivatalos közlemények és az ügyiratok, valamint a jogszabállyal kötelezővé tett szabványok és más hasonló rendelkezések.

A jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Jat.) 34. §-ának (1) bekezdése szerint ahol jogszabály vagy a jogalkotásról szóló 1987. évi XI. törvény szerinti állami irányítás egyéb jogi eszköze az „állami irányítás egyéb jogi eszköze” kifejezést tartalmazza – ha a jogszabály eltérően nem rendelkezik –, azon közjogi szervezetszabályozó eszközt is érteni kell.

A helyi önkormányzat képviselő-testülete által hozott normatív határozat közjogi szervezetszabályozó eszköznek minősül. Így a Jat. 23. §-ának (2) bekezdése szerint normatív határozatban szabályozhatja a helyi önkormányzat képviselő-testülete a saját és az általa irányított szervek tevékenységét és cselekvési programját, valamint az általa irányított szervek szervezetét és működését.

Az EAT szerint: „Akcióterületi terv megvalósításához kapcsolódó szerződések és egyedi önkormányzati határozatok

Ezek közé tartoznak az ingatlanokra vonatkozó adás-vételi szerződések, az uniós forrás felhasználására vonatkozó támogatási szerződés, a közbeszerzési törvény 2A § szerinti szer-

¹¹ Az Sztj. 94/B. és 106. §-a alapján jelen esetben a felperest kell szerzőnek tekinteni.

ződés, az önerő biztosításáról szóló önkormányzati határozat, a városfejlesztő társaság létrehozásáról szóló önkormányzati határozat, *akcióterületi tervet elfogadó határozat*, befektetői szerződések, településrendezési szerződés, projektársaság létrehozása esetén a kapcsolódó szerződések, lebonyolítói szerződés¹² (kiemelés a tanácstól).

2.2. Az eljáró tanács álláspontja szerint ha egy ATT valamely része vagy egésze szerzői műnek is tekinthető (amikor még EAT), a helyi önkormányzat képviselő-testülete általi elfogadását követően (amikor VAT-tá válik) már nem áll(hat) szerzői jogi védelem alatt.

Így az EAT azon részei, amelyek olyan dokumentumokból valók, amelyeket közjogi szervezetszabályozó eszközzel fogadtak el (pl.: országos, fővárosi vagy esetleg kerületi szinten), nem állnak szerzői jogi védelem alatt.

Az eljáró tanács szakvéleménye kérdéscsoportonként

1. A fentiekben részletezett tényállással összhangban, a rendelkezésre bocsátott irat alapján szíveskedjen megállapítani, hogy a felperes szerzői művét, nevezetesen a felperes által 2009 őszén megalkotott EAT-ot, majd a 2009. december és 2010 áprilisa között kiegészített művet, a VAT-ot mint szerzői jogi védelemben részesülő szellemi alkotást az alperes milyen mértékben és milyen módon használta fel!

Az alperes mint az önkormányzat megbízásából eljáró pályázatíró az EAT/VAT-ban szereplő adatokat és leírásokat a projektadatlap kitöltéséhez szükséges mértékben beemelhetette az adatlapba. Amennyiben az EAT/VAT-ot a pályázat mellékleteként be kellett nyújtani, akkor az adatok és leírások esetleges átvételén túl az egész dokumentáció felhasználása megtörténhetett.

Az eljáró tanács előzetes megállapításai alapján az EAT/VAT nem, vagy csak elhanyagolható része állhat szerzői jogi védelem alatt, így az adatok esetleges beemelése szerzői jogi értelemben vett felhasználásnak (többszörözésnek) nem minősül. Többszörözésről csak a dokumentáció esetlegesen szerzői jogi védelem alatt álló részeinél beszélhetünk. Ezeket a részeket azonban nem lehet egyértelműen meghatározni, mivel nincs mindenütt feltüntetve, hogy az egyes leírások, térképmetszetek, fényképek honnan származnak, azaz melyek a felperes saját szellemi tevékenységének eredményei, és melyek azok, amelyek korábbi, szerzői jogi védelem alatt nem álló vagy más dokumentációból származnak, és azok felhasználására volt-e engedély.

Az eljáró tanács álláspontja szerint, ahogyan az a projektadatlapból is kitűnik, a pályázó személy és ezáltal az EAT/VAT tényleges felhasználója maga az önkormányzat.¹³

¹² EAT, p. 16.

¹³ Projektadatlap, p. 7/385.

2. *A fentiek megállapítása után szíveskedjen nyilatkozni és a nyilatkozatát szakmai adatokkal alátámasztani, hogy a megállapítandó felhasználási mérték és mód esetében a szakmában milyen a szokásos szerzői jogdíj összege!*

A mellékletként csatolt, az önkormányzat és a felperes között 2009. június 3. napján kelt vállalkozási szerződés alapján az önkormányzat jogosult volt az EAT/VAT-ot felhasználni, a pályázatot pedig az önkormányzat adta be. Ezért a felhasználásért az önkormányzat mint megrendelő már korábban fizetett. Az eljáró tanács előzetes megállapításai alapján az EAT/VAT nem, vagy csak elhanyagolható része állhat szerzői jogi védelem alatt, így azért a „használatért”, hogy az önkormányzat megbízásából az alperes mint pályázatíró összeállította a pályázati anyagot és esetlegesen abból adatokat vett át, a VAT-ot (EAT-ot) egy az egyben mellékelte a dokumentációhoz, ami megfelelt az eredeti felhasználási célnak, szerzői jogdíj nem kérhető.

A felperes által feltett kérdések

1. *A mind a törvényszék, mind az ítéletábra által megállapítottak szerint nem vitás a felek között, hogy az alperes felhasználta és sajátjaként értékesítette a felperes szellemi alkotását. A felhasználó alperes a felperes szerzői jog által védett alkotását használta-e fel azzal, hogy a felperes városépítészeti együttesre vonatkozó terveit beépítette a saját anyagába, és azt sajátjaként értékesítette megrendelőjének?*

Az eljáró tanács előzetes megállapításai alapján az EAT/VAT mint a felperes szellemi alkotása nem, vagy csak elhanyagolható része állhat szerzői jogi védelem alatt, de városépítészeti együttesre vonatkozó tervnek nem minősül.

A felperes által csatolt, az önkormányzat és az alperes között 2010. április 5. napján kelt megbízási szerződés 5. pontja alapján a megbízott feladata projekt-előkészítés és pályázatírás, valamint a pályázat összeállítása és benyújtása volt. Az alperes lényegében az önkormányzat által átadott iratból állította össze a pályázati anyag nagy részét. A hivatkozott megbízási szerződésnek nem volt tárgya szerzői mű létrehozása, így szerzői díjat sem kapott.

2. *Az SZJSZT állapítsa meg a benyújtott pályázat alapján, hogy annak mekkora arányát képviseli a szellemi alkotásnak minősülő rész, s hogy a felperes anyagának teljes felhasználása mekkora arányt képvisel a pályázatban?*

Az eljáró tanács előzetes megállapításai alapján az EAT/VAT mint a felperes szellemi alkotása nem, vagy csak elhanyagolható része állhat szerzői jogi védelem alatt. A projektadatlap többnyire szerzői jogi védelem alatt nem álló adatokat, a pályázati kiírásnak megfelelően kötelezően kitöltött mezőket és leírásokat tartalmaz. Az EAT/VAT-ban, illetve a projektadatlapban szereplő leírások, tényállítások jellemzően nem haladják meg a szakmában szokásos, pályázatírásban használt kifejezéseket, azok egyéni-eredeti jelleggel nem rendelkeznek. Így ha történt is szó szerinti átvétel, ahhoz a szerző engedélye nem volt szükséges.

Az EAT/VAT-ot amennyiben teljes terjedelemben kellett a pályázathoz mellékelni, azt a mellékletek számának megfelelő nevezőjű törtrész arányában használták fel. A projektadatlap tekintetében (figyelemmel annak 385 oldalas terjedelmére) 1-2%-os lehet az egyezés.

Az eljáró tanács véleménye alapján a pályázatot az önkormányzat nyújtotta be, amely jogosult volt az EAT/VAT-ot felhasználni.

3. *Az alperes a periratok szerint a megrendelőtől 51 000 000,- Ft sikerdíjat vett fel a munkadíjon felül, amelyből a felperes az Szjt. 94. §-a (1) bekezdésének e) pontja alapján összesen 13 943 856 Ft + annak középarányos kamatait, valamint az EAT és a VAT felhasználási jogaiért összesen 3 000 000 Ft-ot és annak középarányos kamatait követeli részére megfizetni az alperes gazdagodásának levonása és számára megtörténő visszavonása (kifizetése) jogcímén.*

Az iratanyag alapján a t. SZJSZT szerint az alperesi gazdagodás mértékével arányban álló-e a felperesi követelés?

Az eljáró tanács véleménye szerint nincs összefüggés a pályázati díj és egy esetleges szerzői jogdíj között. A tervező tervezői díjért dolgozik, amely munkadíjból és felhasználási díjból áll, a sikerdíj fogalmilag kizárt. A szerzői tevékenység más területén sem jellemző a szerző és a felhasználó közötti kockázatvállalás (ún. royaltytípusú felhasználási szerződések).

Az EAT/VAT kötelező eleme volt a pályázatnak. Az EAT/VAT vállalkozási díját a csatolt vállalkozási szerződés alapján az önkormányzat már kifizette a felperes részére.

A már hivatkozott megbízási szerződés 5. pontja alapján a megbízott (alperes) feladata a projekt-előkészítés és pályázati írás, valamint a pályázat összeállítása és benyújtása volt. A 6. pont ennek a munkának a díjazását tartalmazza.

4. *Az SZJSZT gyakorlati tapasztalatai szerint az alperes jogszerű eljárása esetén – a bírósági iratok között elfekvő, az írásbeli egyezkedés során rögzített és a keresetben követelt felperesi összegek és azok végösszege megfelel-e a szakmában megállapítható felhasználási módokra is figyelemmel kialakult szokásos díjaknak?*

Ezek a díjak, amelyek jogszerű felhasználás esetén kerültek volna kifizetésre az alperes részéről a felperes számára, a felhasználás tényleges terjedelme és annak módja tekintetében alacsonyak, megfelelőek vagy eltúlzottak voltak?

Az eljáró tanács véleménye alapján a pályázatot az önkormányzat nyújtotta be, amely jogosult volt az EAT/VAT-ot felhasználni.

A csatolt vállalkozási szerződés 4. pontjának (teljesítési határidők) utolsó mondata szerint „a szerződés lezárása az EAT 2009. szeptemberi képviselő-testületi ülésen történő elfogadásával és az esetleges változtatások testületi döntést követő 1 hónapon belüli átvezetésével történik.” Az EAT-ot a képviselő-testület által történő elfogadását követően bárki szabadon felhasználhatja, hiszen a képviselő-testület normatív határozata az esetlegesen szerzői jogi

védelem alatt álló részeket is kivonja a szerzői jogi védelem alól. Az iratokból nem állapítható meg, hogy mely ülésén fogadta el a képviselő-testület az EAT-ot.

A már hivatkozott megbízási szerződés alapján az alperes a pályázat összeállításához megkaphatta az EAT/VAT-ot az önkormányzattól is, hiszen az alperes az önkormányzat utasítása szerint és érdekében látta el a rábízott ügyet, a pályázat benyújtásakor az önkormányzat teljesítési segédjének volt tekintendő.

5. *Amennyiben a pályázat nem nyert volna, az alperesi felhasználás ellenértékére a felperes igényt tarthatna-e, azaz ebben az esetben is járt volna-e díjazás a felperesnek az alperestől?* Az eljáró tanács fentiekben kifejtett véleménye szerint a felperesnek nem jár további díjazás, ezért ez a kérdés a továbbiakban nem értelmezhető.

6. *A felperes által kimunkált városépítészeti együttes tervének elkészítése az elvégzett hatástanulmányokkal együttesen reálisan mennyi idő alatt készíthető el, ahhoz milyen végzettségű szakemberek közreműködésére van szükség?*

Az eljáró tanács előzetes megállapításai alapján a felperes által városépítészeti együttes tervnek nevezett *akcióterületi terv* nem nevezhető városépítészeti együttes tervnek.

Az EAT elkészítése idején hatályos, az egyes építésügyi szakmagyakorlási tevékenységekről szóló 192/2009. (IX. 15.) Korm. rendelet, illetve a jelenleg hatályos (részletesebb), az építésügyi és az építésüggyel összefüggő szakmagyakorlási tevékenységekről szóló 266/2013. (VII. 11.) Korm. rendelet tartalmazza azokat a településtervezői, építészeti és mérnöki tevékenységeket, amelyek gyakorlásához megfelelő végzettség, szakmai gyakorlat és jogosultság szükséges. Egyik rendelet sem sorolja fel a tevékenységek között sem az IVS, sem az (előzetes, végleges) ATT készítését.

Az eljáró tanács hivatkozik az előzetes megállapítások 1.6. pontjában ismertetett vállalkozási szerződésben szereplő SZJ (TEÁOR) 74.90 számhoz fűzött KSH-értelmezésre, amely szerint ebbe a szakágazatba tartozik az egyéb, nem műszaki, nem építészmérnöki, nem üzletviteli tanácsadás, nem ebbe a szakágazatba tartozik az építészmérnöki, mérnöki tevékenység.

Mindezekből arra lehet következtetni, hogy az ATT elkészítéséhez ugyan magas szintű szakmai, tudományos, illetve műszaki ismeretre van szükség, de az nem építészmérnöki, illetve mérnöki tevékenység.

Elkészítésének időtartama attól függ, hogy a hozzá szükséges adatokat ki és mennyi idő alatt szolgáltatja. Jelen esetben az F/1. sz. alatt csatolt vállalkozási szerződés 5. pontja (Meggrendelői kötelezettségek) értelmében „*megrendelő vállalja, hogy az EAT elkészítéséhez szükséges rendelkezésére álló, valamint a KSH-tól és a Földhivaltól megvásárolandó adatokat Vállalkozónak átadja, illetve biztosítja.*” Így az önkormányzat vállalta az adatok beszerzését, és átadta az EAT elkészítéséhez szükséges – már korábban elkészített – településfejlesztési és integrált városfejlesztési terveket is.

Az alperes által feltett kérdések

1. *Jelölje meg a tisztelt Szerzői Jogi Szakértő Testület, hogy a pályázat benyújtása idején (2010. május) mekkora összeg volt a piacon a per tárgyát képező EAT – tartalmát és terjedelmét figyelembe véve – elkészítésének vállalkozói díja!*

Az EAT vállalkozói díja megközelítőleg nettó 5-10 millió Ft összeg lehetett, a terület méretétől függően.

2. *Igaz-e az az állítás, hogy az EAT költsége a pályázati kiírás szerint elszámolható költség?*

A kérdés nem szerzői jogi szakkérdés, így annak megválaszolása nem tartozik az SZJSZT hatáskörébe.

3. *Igaz-e, hogy elszámolni csak olyan előkészítő tanulmányt lehet, amelynek szerzői jogával a kedvezményezett (projektgazda) rendelkezik?*

A kérdés nem szerzői jogi szakkérdés, így annak megválaszolása nem tartozik az SZJSZT hatáskörébe.

A képviselő-testület határozatával elfogadott VAT már nem áll szerzői jogi védelem alatt, így vele összefüggésben nem beszélhetünk szerzői jogosultságról. Az előzetes megállapítások és a korábbi válaszok alapján az eljáró tanács megjegyzi, hogy az EAT/VAT nem, vagy csak minimális része állhat szerzői jogi védelem alatt. Az Szt. korábban hivatkozott 43. §-ának (5) bekezdése és a csatolt vállalkozási szerződés alapján egyértelmű volt a felek számára, hogy mi a megrendelt tevékenység célja, és esetlegesen a pályázati kiírás ismeretében tisztában kellett lenniük, hogy a pályázati kiírás tartalmaz rendelkezéseket szerzői jogi védelem alatt álló alkotásokról. Ha tehát volt mű, akkor annak korlátozott felhasználási jogával az önkormányzat rendelkezhetett.

4. *Elszámolták-e költségként?*

A kérdés nem szerzői jogi szakkérdés, így annak megválaszolása nem tartozik az SZJSZT hatáskörébe.

5. *Felhasználta-e a felperes az EAT elkészítéséhez az alperes által elkészített integrált városfejlesztési stratégiát?*

Az előzetes megállapítások 1. pontjában kifejtettek alapján az eljáró tanács véleménye szerint az EAT/VAT logikailag az integrált városfejlesztési stratégiára épül rá, ezért annak felhasználása szükségszerű. Az EAT/VAT az IVS-ben kerületi szinten meghatározott beavatkozási pontok, így a nevesített akcióterületek közül az egyik vonatkozásában dolgozza ki a konkrét cselekvési tervet. Az eljáró tanács megjegyzi, hogy az IVS-t szintén a képviselő-testületnek kell elfogadnia, így a határozathozatalt követően az IVS sem áll szerzői jogi védelem alatt.

6. *Ha felhasználna a felperes az integrált városfejlesztési stratégiát, akkor azt milyen mértékben tette?*

Lásd az előző kérdésre adott válaszunkat.

7. *A pályázati útmutató E. Kiválasztási kritériumok c. fejezetében foglaltak alapján kérjük megállapítani, hogy mennyiben/hány százalékban tudható be a pályázat nyertessége a felperes által készített EAT-nak?*

A kérdés nem szerzői jogi szakkérdés, így annak megválaszolása nem tartozik az SZJSZT hatáskörébe.

Az eljáró tanács megjegyzi, hogy ugyan az elbírálás szempontjait nem ismeri, de bármelyik kötelező melléklet hiánya általában egy pályázat érvénytelenségét vonhatja maga után.

*Dr. Berki Ádám, a tanács elnöke
Dr. Legeza Dénes István, a tanács előadó tagja
Szalay Tihamér, a tanács szavazó tagja*

Összeállította: Barsvári Tímea